
[p1]

+

Brugge 3 July 1874.

Eerweerde Heer.

Onlangs is er te 's Gravenhage een Algemeen Nederduitsch & friesch Dialecticon door Johan Winkler van Leeuwarden uitgekomen, dat u misschien nog onbekend is en nochtans, mijns dunkens¹ kostelijke dingen inhoudt.

Onder andere lees ik daar II Deel bl. 354. als volgt²

“De werken van den gemoedelijken, echt volksaardigen Vlaamschen dichter Gezelle, ofschoon niet in den eigenlijken Westvlaamschen tongval geschreven, (1 nota – zie verder) zijn van groot belang voor de kennis van het West-Vlaamsch, omdat de dichter in zijn verzen ruimschoots gebruik maakt van de rijke schat van eigenaardige westvlaamsche woorden en vormen en rijkelijk put uit die bron van schoone oude woorden, die bron die elders in Nederland reeds lang verdroogd en verstopt is, maar die in

[p2]

West-vlaanderen steeds blijft vloeien en er de volkstaal oorspronkelijk, rein en levensfrisch houdt. Ook op de werken van de nieuwere West-Vlaamsche letterkundigen, van Callebert, De corte, Duclos[,] De Gheldere, Van Haecke enz is het bovenstaande toepasselijk, terwijl in dit opzicht, onder de oudere Westvlaamsche schrijvers, Vaelande van Ieper (van Daele) een eerste plaats inneemt.

Maar het belangrijkste werk voor de kennis van het Westvlaamsch, een hoogst verdienstelijk werk, een werk dat eenig is, en zoo als er van geen anderen nederlandschen tongval een werk bestaat, is het WVl. Idioticon van LL. De Bo.

.....

1 me dunkt, naar mijn mening

2 P. Baes schrijft hier inderdaad op een paar kleinere wijzigingen na, de tekst van J. Winkler op blz. 354-355 over.

(1 Nota zie boven) – “De taal van Gezelle’s gedichten is echter nog veel minder geijkt nederlandsch. Neen, maar ze is zuiver en schoon nederduitsch, echt oorspronkelijk³ nederlandsch, duizendmaal schooner, zuiverder en oorspronkelijker dan modern Hollandsch is; om van de geijkte nederlandsche boeketaal maar niet te gewagen. Ach! dat alle niet-hollandsche Nederlanders zóo weinig hollandsch zóo schoon nederlandsch schreven!”

..... [p3].....

Aldus de schrijver.-

Passim⁴ schrijft hij dat dit of dat woord dan in de wordeboeken niet en staat, echt en goed nederduitsch zijn⁵ zulke woorden zijn, onder andere: entwat⁶ toogen⁷ keun⁸ (lapin), struisch⁹ of streusch. etc

Die boek behelst de gelijkenis “van den Verloren zoon in 184 dialecten¹⁰ gevolgd ieder van aantekeningen die voor het West Vlaamsch van groote aangelegendheid¹¹ zijn

Bijna op ieder blad en bijzonderlijk in zijne inleiding, drijft hij den spot met het geijkt nederlandsch.

Indien gij nog niet geschreven hebt aan M^r. Duclos, zij zoo goed het zoo haast mogelijk te doen, om te laten weten over welke stoffe gij spreken zult in de vergadering van 18 Oegst¹² aanstaande.

.....

- 3 Schrijffout van P. Baes. In het werk van Winkler staat: *oorspronkelijk*. Overigens laat Baes ook een zinsstuk weg: een hoogst verdienstelijk werk, en dat niet genoeg geroemd en op prijs gesteld kan worden, een werk dat eenig is
- 4 Vertaling (Latijn): verspreid, op verschillende plaatsen voorkomend
- 5 Er zou moeten staan: *echt en goed nederduitsch is*. Gezelle wees al eens op gebrekkig Nederlands van P. Baes. “Wat jammer, wat jammer dat P. Baes (...) kout van J.[ezus] die iemand *verrees* (...) lk *Verwekte* is het woord; grammaticaal gesproken 't eene is *transitief*' t ander hoegenaamd niet. Brief van Gezelle aan Duclos, eind mei 1874. Jubileumuitgave Deel VI Brieven II, p. 155
- 6 zie p. 367 van het genoemde werk
- 7 zie p. 361 van het genoemde werk
- 8 zie p. 404 van het genoemde werk
- 9 zie p. 336 van het genoemde werk
- 10 In het Belgisch Museum van J.F. Willems verschenen Proeven van Belgisch-Nederduitsche dialecten: verhaaltjes in een plaatselijk dialect, neergeschreven in een eigen ad-hocspelling. Het voorbeeld van het Brugse dialect gaat ook over de parabel van de verloren zoon. Vergelijk: Adelung, die het “Onze Vader” in 500 talen vergeleek in zijn “Mithridates”
- 11 van groot belang zijn
- 12 Stichtingsdatum van Het Gilde van Sinte Luitgaarde in het jaar 1874.

Dezer dagen zal een 2^e artikel uitkomen van Nolet tegen de antwoorde¹³ van M De Bo: als er een weinig middel is om eene toekomst te krijgen, zal ik ze u zenden.

Gij zoudt mijnheer de Bo vele voldoening geven, wildet gij

..... [p4].....

na het lezen van Nolet's 2de Critiek uwe bemerkingen schrijven en zenden naar den Pastor¹⁴ met al wat eenigszins zou kunnen dienstig zijn voor de antwoorde, die onmiddelijk zal volgen

Aanveerd Eerw. Heere de verzekering mijne hoogste achting

Uw dienaar in [*Christo*]

P. Baes [*professor*]

.....

13 Nolet de Brauwere had een lezing gegeven voor de Koninklijke Academie te Brussel *Notice sur le particularisme linguistique de la Flandre Occidentale*, waarin hij Gezelle en zijn vrienden ervan beschuldigt Noord-Nederland te haten en enkel de gewesttaal te willen spreken en schrijven. Op 1 april 1874 schrijft Nolet in de *Toekomst* het artikel: "Westvlaamsch Taal-particularismus", met herhaling van deze beschuldigingen (*De Toekomst* 3 (1 april 1874) 4, p. 165-183). Op 15 april 1874 volgt het wederwoord van L.L. D Bo en A. Duclos in een brochure tegen de "Notice" van Nolet de Brauwere. Er volgden een reeks antwoorden van Nolet (*De Toekomst*, juli en september 1874) en reacties van anderen (Willems, De Bo, Van Helten). Zie ook: [Brief van Pieter Baes aan Gezelle van 04/06/1874](#)

14 De Bo is op 09/07/1873 pastoor van Elverdinge benoemd.

Briefbeschrijving

Verzender	Baes, Pieter Petrus
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	03/07/1874
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en enkele leden van de Dietsche Biehalle en Biekorf. Deel 2: Brieven / door P. Deboever. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1984-1985), p.114-115

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 211x136 wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5018
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle11333

Inhoud

Incipit	Onlangs is er te 's Gravenhage een
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	03/07/1874, Brugge, Pieter Baes aan [Guido Gezelle]
Editeur	Stefaan Maes; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer

De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be.
